

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unirea

REDACTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an 200 Lei
Pe 6 luni 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Don Bosco

(=) Seria beatificărilor solemne din acest an jubilar a fost deschisă Dumineca trecută, 2 Iunie, prin înălțarea la această treaptă a Venerabilului Don Bosco, întemeietorul Congregației saleziane și apostolul aproape adorat al epocii noastre moderne.

Născut la 1815, dintr-o familie săracă în comuna Becchi, aproape de Torino, acest preot italian a fost chemat de Dumnezeu ca în agrul bisericii sale, bătut de socialism, industrialism și alte curente cari tindeau să scoată supranaturalul din suflete, să creeze un nou și puternic stavilar, menit să apropie pe cei rătăciți iarăși de isvoarele nesecate ale învățăturilor și poruncilor Domnului. Este opera saleziană, pornită la 8 Decembrie 1841, în sacristia bisericii sf. Francisc din Torino — unde Don Bosco a luat în grija Oratorului său pe un tinăr maltratat, cu numele Bartolomeo Garelli —, care a crescut și s'a dezvoltat apoi din treapta'n treapta'n în chip atât de uimitor, încât la moartea întemeietorului, în 1888, tinăra plantație saleziană, udată bogat de grația divină, prinsese deja rădăcini puternice nu numai în Torino și'n toată Italia, ci și în cele mai multe dintre țările Europei, și chiar și afară de acest continent.

Încă la 1847 adause la Oratoriul său un Ospiciu, în care la 1853 a deschis un atelier de papucărie și încă în același an a înființat primul său Colegiu, menit a servi de adăpost creștinesc pentru tinerele odrasle ale micii burghezii italiene. Văzând isbânda desăvârșită a acestor întreprinderi și simțind nevoia de a avea pentru conducerea lor puteri de muncă animate de același gând, înființă la 1855 — începând și aici cu un singur membru, clericul Mihail Rua, care după moarte i-a luat apoi locul din fruntea operei —, Societatea saleziană a preoților regulari, aprobată definitiv abia la 3 Aprilie 1874, când numărul membrilor ei se cifra deja cu sutele. În 1865 s'a pus, la Torino (Valdocco), piatra de temelie a sanctuarului „S. Maria Ausiliatrice“, și cu toată primulacontodat arhitectului Buszetti n'a fost decât de 8 soldă, la 1868 sanctuarul a putut fi consacrat și dat destinației sale. Spre a putea îmbrățișa și educația fetelor, întemeiază, cu ajutorul Sorei Maria Mazzarello, la 5 August 1872, congregația „Fieele sf. Maria Ajutătoarea“, a cărei viață s'a început cu un număr de 11 fecioare. Peste 3 ani, la 1875, pornește cu primii 10 misionari, trimiși în America de Sud, „Misiunile saleziane“, iar cu un an mai târziu, la 1876, se aproabă din partea Papei Pius al IX-lea regulamentul pentru „Cooperatorii saleziani“, creat după modelul terțiarilor ordinului sf. Francisc de Assisi. La toate acestea s'a adaus o activitate publicistică extraordinar de bogată, răspândită, prin tipografii proprii, în mii și milioane de exemplare, în toate părțile lumii.

Roadele imense ale acestei opere de sfințire și sufletele se pot cunoaște mai bine din situația dela sfârșitul anului 1928, înfățișată în următoarele cifre: Salesiani (preoți, clerici și frați

Tot de-ale controlului

Pentru o mai intensă viață religioasă — Un răspuns părintelui I. Rinea și revistei „Păstorul sufletesc“ *)

de IOAN BORZA, preot

Dupăce chestiunea controlului în biserică, sulevată sumar, de subscrisul în nr. 9 al „Unirii“, a fost atacată ori cu prea multă pornire ori chiar necompetent din partea unor confrăți, țin să mai revin asupra ei pentru a nu permite ca o chestiune atât de importantă să ajungă și rămână eventual o caricatură a recenzenților, cari nu pot ori nu vor să o înțeleagă.

Așa în nr.6 al „Păstorului sufletesc“ păr. I. Rinea într'un lung articol de fond cercă cu multă stăruință să reducă cât mai mult importanța deosebită a acestei chestiuni, iar „Păstorul“ în „Revista presei“ nr. 7, se alătură, spunând că articolul păr. I. Rinea „a lămurit foarte bine chestia“.

Dar să vedem „lămurirea“. Citez:

„Ecvafia 1): control sistematic — preoțime exemplară, nu stă“, din motivul, că efectul ar fi mai presus de cauză. Voiu răspunde îndată. „Credem că controlul extern (inteligent!) e folositor“, pentru că... „în biserică aplicarea acestor mijloace (ale controlului) nu va da rezultate, fiindcă biserica trăește pe alt plan, în altă sferă: în aceea a spiritului;“ pentru că, „sufletul ce arde de dragostea misiunii sale n'are nicidecum nevoie de control sistematic“ și pentru că, „exercitându-se un control sistematic asupra unui preot lipsit de dragostea misiunii lui... îl va duce în chip necesar la prefăcătorie și fătărnicie“.

*) La insistența autorului, publicăm excepțional și aceste șire privind un articol al păr. I. Rinea, publicat în „Păstorul sufletesc“ dela Lugoj, dar cari ating chestia controlului, abordată de păr. Borza în aceste coloane.

N. R.

1) Toate sublinierile sunt ale celui ce semnează aceste șire.

mireni) 8016, tar surori și novite 6305. Case pentru bărbați 616, dintre cari 149 în Italia, 164 în Europa, iar restul în celelalte continente. Case pentru surori 595, dintre cari 177 în America. Din aceste case se provăd sute de școli primare, profesionale, secundare și seminarii, se îngrijesc nenumerate orfelinate, ospicii și pensionate, se provăd biserici, parohii și misiuni, se întrețin seci de publicații în toate limbile ajutând din răspuțeri și aproape pe toate terenele la înfăptuirea împărăției lui Hristos pe pământ.

Beatificarea de acum alui Don Bosco, căreia în curând are să-i urmeze desigur și canonizarea, nu vine deci decât să pună sigilul bisericii oficiale pe o sentință rostită de mult de toți cari au ajuns să cunoască minunile realizate de operă saleziană a marelui întemeietor și a fiilor săi.

Dar oare stă aceasta nouă ecvație?

În întreg articolul se vorbește de controli după croiala jandarmeriei — „sabia lui Damocle“ —, de „controli acri și... peregrini“ — ceruți de subscrisul. Dar unde și când am cerut eu acestea?

Să revin însă la prima „ecvație“ și să dovedesc că ea „stă“. Numai că ecvația nu e atât de simplă, ci are mai multe necunoscute, pe cari le-am putea numi „un întreg complex de cauze de alt ordin“. Chestiunea e să se arete, că din controlul sistematic rezultă în mod natural acel „complex de cauze“, care produce „entuziasmul curat pentru înalta misiune preoțească“, — pentru a avea valoare egalitatea: „preoți exemplari“. Or, asta e dovedit în acele articole prime, chiar cu exemple ușoare, nemai fiind necesar să le repet. Mai amintesc doar' că orice institut de educație, cu cât e supus unei discipline mai severe, cu atât dă rezultate mai edificatoare. Supraveghierea și stăruință sunt puteri uriașe cari regenerează sau viciază o lume. Sufletul și trupul sunt aproape concreșcuți și emoțiile unuia îl electrizează spontan și pe celalalt, iar externul totdeauna a influențat și va influența sufletul, educându-l sau viciindu-l. Nimic mai greșit decât a afirma, că sufletul, spirit fiind, trăiește în sfere ermetice, independent de lumea externă. O, nu, spiritul e senzibil exteriorului întrupat și, durere, de multeori se prea acomodează lui. Iar dacă trupul — indiferent de silă sau nu — e supus unei norme, unei reguli de viață, prin același act e supus și sufletul aceleiași norme și timpul îi imprimă obișnuința, care este o a doua natură.

În romanul psihologic al păr. Agărbiceanu „Legea minții“ avem dovada evidentă, că regulamentul strict, controlul, poate face din sufletul tineresc și aproape revoluționar al clericului Andrei un suflet de preot exemplar.

Dar, controlul (se'nțelege „inteligent“) extern, punând în funcție stăruința, ambiția bineînțeleasă, dorul de-a corespunde și chiar de-a fi remunerat sau lăudat de superiori, frica de a nu se compromite, ș. a. aduce cu sine acel „complex de cauze“ (necunoscutele ecvației păr. I. Rinea), cari însuflețesc pe om la muncă și-l determină să fie omul datoriei. „Să aprindem în sufletele preoțești flacăra entuziasmului curat, s'o alimentăm și s'o susținem trează.“ Foarte bine, dar cum, cu ce mijloace? Cine ar putea recomanda unele mai sigure decât: supravegherea, îndemnul direct, și, de ce ce nu am spune-o, controlul.

Deci stă „ecvația“: control sistematic — preoți exemplari! Și ea s'ar putea dovedi și cu

ajutorul altor criterii, — dacă ași avea spațiul larg al unei revistei.

Dar să mai răspund unor afirmații din articolul numit, cari nu pot rămânea așa cum sunt afișate:

1. „Sufletul ce arde de dragostea misiunii sale... n'are lipsă de control“. ...Dar dragostea pentru misiunea preoțească cine a sădit-o în sufletul preotului, nu chiar controlul din Seminar, unde regulamentul împarte și minuta și clericul trebuie să se supună — pentru a se forma?! Și dacă regulamentul controlat a contribuit la formarea dragostei de misiune, oare după ce iese clericul din Seminar atât de ingrătă să-i fie dragostea ca să-i repugne controlul, căruia îi datorește poate chiar existența?!.

2. „Exercitându-se controlul asupra unui preot lipsit de dragostea misiunii lui îl va duce în chip necesar la prefăcătorie și fățărnicie“. — Dar dacă în Seminar, controlul nu duce pe tinerii bacalaureați, neformați, la „prefăcătorie și fățărnicie“, același control are oare alte efecte în alt loc și la persoane cevași mai integre sufletește..?!

3. „Biserica trăind în sfera spiritului... respinge dela sine controlul extern“ —, așadar tragem linie democrațională între ce e spiritual și material, vizibil. Cele trupești n'au dară putere asupra spiritului?! Ar urma să desființăm întreg cultul divin extern. —

Dacă însă argumentele ce se pot aduce împotriva controlului în biserică sunt atât de puțin rezistente, rămâne în picioare afirmația noastră, că în societate — și noi astfel privim chestiunea — controlul sistematic este absolut necesar pentru o viață religioasă intensă și rodnică.

In jurul episcopiei noastre din Cluj. Se știe, că în sesiunea recentă a Sf. Sinod dela București, conducătorii ortodoxiei noastre nu s'au mărginit numai la redactarea moțiunii ce s'a citit la Senat împotriva Concordatului, ci au luat și hotărârea să ceară dela guvern să nu admită înființarea unei episcopii a bisericii noastre la Cluj.

Hotărârea aceasta, pe cât de incompetentă

pe atât și de supărătoare — fiindcă este, evident, o inmixtiune cu totul inadmisibilă în afacerile interne ale unei alte biserici —, a provocat o legitimă indignare în toate cercurile bisericii noastre, care nu s'a amestecat nicicând oficial în chestii de ale ortodoxiei și are deci tot dreptul să pretindă o atitudine similară din partea acesteia. Sunt însă și alții, cari simt la fel în ce privește această nouă aberație a marilor noștri prietini și numărul dela 6 Iunie c. al ziarului „Cuvântul“ le dă chiar o lecție din cele mai nimerite, din care reținem aici următoarele părți:

„Protestul a plecat dela o întâmpinare a episcopului Ivan, care se vede păgubit în prestigiul său și amenințat în situația sa. Iar argumentul protestului, faptul că transformarea de care vorbim ar constitui o jignire pentru biserica ortodoxă.

„Argumentul este cel puțin curios. Pentru că e foarte greu să înțeleagă cineva întrucât existența unei episcopii greco-catolice la Cluj ar putea jigni biserica ortodoxă. La Cluj nu există doară în momentul de față numai episcopul Ivan. Mai există și doi episcopi unguri, dacă nu ne înșelăm. Și asta nu e o jignire. La București, patriarhia nu e jignită de existența arhiepiscopiei catolice; iar mitropolia Iașilor nu s'a gândit nici odată să protesteze împotriva episcopului catolic Robu. De ce doară P. S. Ivan s'ar simți jignit de prezența în Cluj a P. S. Hossu?

„De fapt, în privința mutării la Cluj a episcopiei unite dela Gherla nu se poate obiecta nimic. Majoritatea populației românești din Cluj nu este ortodoxă, ci unită. Asta o spun datele oficiale. Aceeași situație o indică și statistica ținutului din jur, în care intră și județul Cojocna.

„Se poate refuza oare uniților, tot așa de Români și tot așa de buni Români ca și ortodocșii, dreptul de a-și avea episcopul lor la Cluj? Pe ce motiv? Pentru că așa vrea biserica dominantă“?...

„Tot protestul cu jignirea e un basm. Adevărul e, că P. S. mitropolit Bălan are motive personale ca să întrețină agitația în Ardeal, și o face ori de câte ori are prilejul. Vlădica Neculai se crede chemat a distruge uniatismul

în Ardeal și nu se va liniști până când... nu i se va spune, de unde trebuie, o vorbă răspicată

„Din nefericire pentru liniștea țării și a bisericii această vorbă întârzie“. —

La fel se gândesc în acest punct toți oamenii cu judecată și de bun simț, așa că n'avem nici un motiv de a ne închieta prea mult de uneltirile intempestive ale celor ce au reușit să ridice împotriva lor, chiar pe tema concordatului, întreagă opinia publică a țării.

10 Maiu la Roma

O frumoasă serbare națională în prezenta dlui profesor N. Iorga *)

Colonia română din Roma a serbat ziua unirei cu deosebită măreție. În seara zilei precedente a sosit în capitala Italiei d. N. IORGA, însoțit de dna, și d. Isopescu, profesor agregat la universitatea din Roma, care l-a întâmpinat la Venetia.

La gara Domnia Sa a fost primit cu căntece de către studențimea română care i-a urat „bun sosit“, de personalul legației române, în frunte cu dl ministru Ghica, de preotul bisericii române din Roma P. C. Emiliu Iuga, cum și de numeroși profesori și studenți italieni.

A doua zi la ora 9 1/2 a început *serviciul liturgic* celebrat de către opt preoți. Biserica română din Piazza delle Coppelle era admirabil împodobită cu flori și verdeață din belșug, iar pe frontispiciul casei parohiale fălăiau măreț drapele românești și italiene: După Te-Deum, corul bisericesc, format de puțin timp de câțiva studenți inimoși, a intonat Imnul regal, iar preotul bisericii, pâr. *Emiliu Iuga* fostul președinte de anul trecut al studențimei române din Strasbourg, a rostit o admirabilă și emoționantă cuvântare ocazională, care a entuziasmat și impresionat adânc pe ilustrii auditori prezenți, mai ales când a descris tabloul suferințelor Ardealului, grozăvia războiului, care s'a impus ca o necesitate firească

*) Publicăm cu plăcere aceste știri ale pâr. arhiepiscopului mandrit *Calinic Pop-Serboianu*, care nu de mult a depus la Paris, în mâinile Monseniorului Chaptal, profesionei de credință catolică. N. R.

Folța „Unirii“

In chestia Concordatului

Discursul dela Cameră al dlui profesor N. Iorga *)

D. ȘT. CICIO POP, președinte: Domnul profesor Iorga are cuvântul.

D. N. IORGA: Domnule președinte, dacă aș fi fost la începutul ședinții aici, aș fi declarat și eu, că votarea Concordatului este o necesitate din toate punctele de vedere, (aplauze). Și nu este o necesitate neplăcută — sunt atâtea necesități neplăcute pe care le primim. Aceasta este o necesitate, pe care o primim cu convingerea, că se face un act de cuviință, un act de dreptate și un act folositor acestei țări și acestei națiuni. (Aplauze).

In materie de biserică catolică, preferăm să vorbim cu Sfântul Scaun, care a arătat totdeauna, din timpurile lui Ștefan cel Mare, până astăzi, sentimente de înțelegere și iubire pentru poporul românesc, (aplauze). Preferăm să vorbim cu dânsul decât să vorbim cu acei cari,

*) Dăm aici în întregime, după notele stenografice, publicate într'un număr recent al ziarului „Neamul Românesc“, discursul rostit de d. N. Iorga în ședința dela 25 Maiu a Camerei deputaților. Este o minunată pledoarie pentru necesitatea concordatului și un frumos cuvânt de apreciere a străduințelor bisericii noastre, cari e bine să fie cunoscute integral de toți cititorii „Unirii“. N. R.

sub un raport național, reprezintă credința catolică, (aplauze). Cred, că Sfântul Scaun va găsi mijlocul, nu odată, să facă astfel ca anumite prejudecăți contra națiunii românești să cadă și în acest domeniu.

Iar, în ce privește biserica unită, biserica unită merită să fie onorată de noi. Acel care vorbește este membrul uneia din corporațiunile conducătoare ale bisericii ortodoxe, este istoricul acestei biserici, este omul convins că nu avem nici un motiv să ieșim din ortodoxie, nu pentru judecata de teologi, pe care o au foarte puțini dintre noi — și nu voi spune ce înseamnă o judecată de teologi, biată judecată omenească despre lucruri dumnezeiești! —, ci pentru tot ceea ce am dat noi ortodoxiei. Dar aceasta nu mă împiedică de a nu recunoaște și ceea ce a dat acest popor bisericii unite și ceea ce înseamnă biserica unită pentru noi, din cauza acestei jertfe și iubiri românești, care a fost dată și celeilalte biserici a Românilor, (aplauze). Ar fi o nedreptate dacă, în această Cameră, s'ar tăgădui, și de ortodocșii cei mai pasionați, meritele acestei a doua biserici a poporului românesc. Imprejurări istorice au adus pe o parte dintre Români, partea cea mai mică, să fie într'o altă formă religioasă decât forma majorității. De sigur că ar fi fost un bine ca unitatea poporului românesc să nu fie știrbită sub nici un raport. Dar, odată această unitate știrbită, din motive istorice, nu ne putem noi amesteca dintr'un punct de vedere trecător, al unui

moment și sub influența unei pasiuni, care, ca toate pasiunile, este condamnabilă, nu ne putem amesteca în ceea ce este în seama dezvoltării istorice viitoare a poporului românesc (aplauze prelungite, îndelung repetate).

Ca ortodox, cred că poporul românesc va rămâne alipit de aceea credință, care va recunoaște mai deplin individualitatea sa națională, care va da voie acestei individualități să se desvoalte mai larg.

Cauza, pentru care biserica unită nu a putut să ajungă unde voia, este că această biserică e o parte dintr'o organizațiune internațională și că, prin urmare, cu toată voința ei, nu poate să dea prin disciplina de fier, contra căreia s'a ridicat și un Gheorghe Șincai, contra căreia s'a ridicat și un Petru Maior, contra căreia s'a ridicat până și la blândul călugăr Samuel Micu, nu poate să dea poporului românesc ceea ce este deprins să aibă, în formele lui patriarhale, dominate numai de voința lui *

Dar de aceea să se creadă, cum s'a crezut în Senat — îmi pare foarte bine, că în Cameră s'a arătat în judecata acestor lucruri toată măsura și toată cuviința —, să se creadă că avem dreptul în parlamentul românesc

*) Noi credem, că e bine, că biserica unită cere să dea neamului și altceva decât „ce e deprins să aibă în formele lui patriarhale, dominate numai de voința lui“ și dacă — dupăcum sperăm — va isbuti să o fac pe o întindere tot mai mare, d. N. Iorga va sfârși prin a nu-i mai găsi o vină într'asta. N. R.

și rostul generației actuale în desăvârșirea unității sufletești a tuturor Românilor.

La ora 12^{1/2}, într-o atmosferă de sinceră și veselă frăție, a avut loc obișnuita recepție, în palatul Santa Croce al legației române. Studențimea română și italiană se întrecea în cântece, iar profesorii italieni și invitații făcuseră cerc în jurul dlui Iorga, care a decorat cu acest prilej în numele guvernului pe dl Gentile, profesor de filosofie, fost ministru al instrucției publice, pe dl Bartoli, și alții.

Discursul rostit de d. Iorga celor decorați a fost o măiestrie de eloquentă, în care nu știai ce să admiri mai mult: sinceritatea istoricului, care — lapidar — reconstitua originea comună a celor două popoare, ori prudența și perspicacitatea omului politic, claritatea frazei, ori simțirea intens românească, ce țâșnea din fiecare cuvânt rostit de Domnia Sa. I-a răspuns emoționat fostul ministru d. Gentile, care a știut să sublinieze și să pecetluiască spusele dlui Iorga, mărturisind deschis, că sângele comun al celor două popoare va vorbi dealungul secolilor, în ciuda oricăror combinațiuni vremelnice și a oricărei depărtări de frontiere.

Studențimea italiană, care urmează cursul de limba română de sub conducerea harnicului profesor d. Claudiu Isopescu, ca omagiu de admirație pentru marele nostru istoric, a scos un număr festiv din revista „Novelle” de sub conducerea directorului Alfio Berretta, cu entelul: „Questo numero di prosatori romeni e dedicato al grande scrittore romeno Nicola Iorga”. Sunt 19 nuvele, traduse din limba română în limba italiană, din marii noștri scriitori: M. S. Regina Maria, Iorga, Creangă, Eminescu, Odobescu, Delavrancea, Vlahuță, Sadoveanu, Brătescu-Voinești, Rebreanu, Agârbiceanu, etc. Dl Iorga a fost vădit emoționat de marea atenție dată de studențimea italiană și română, cărora le-a mulțumit precum și dlui Isopescu, care a putut în scurt timp să

jignim, nu numai biserica unită, căreia-i aparține o așa de mare parte dintre Români, ci să se jignească o parte dintr-o biserică universală, care este un instrument de moralizare și de înaintare sufletească, a unei așa de largi părți a omenirii, să o jignim, cum a fost jignită aiurea, aceasta nu intră nici în tradițiunile noastre de toleranță, nici în deprinderile noastre de bună cuviință, (aplauze prelungite, îndelung repetate).

Voiu zice mai mult: poporul românesc, unde este și cât este, și încunjurat de dușmanii și de invidioșii, pe cari îi are, pe care nu-i poate desarma cu toată bunătatea și dreptatea sufletelor lui, are nevoie de prietini pretutindeni.

D. AUREL VLAD, ministrul cultelor și artelor: Așa este.

D. N. IORGA: Și aceia dintre Români, cari sunt legați de biserica Romei, ne dau în momentul de față, nu numai prietenia Sfântului Scaun, dar ne dau în toate cercurile catolice din lumea întreagă, acest sprijin, de care foarte multă vreme încă, statul românesc va avea nevoie, (aplauze prelungite, îndelung repetate).

VOCI: Foarte bine!

D. N. IORGA: Așa încât, ținând — cum este obiceiul acestui popor — cumpăna dreaptă între realitățile care există și între meritele care au fost câștigate de cele două biserici, eu, ortodoxul cel mai strâns legat, prin sentimentele sale naționale, de biserica ortodoxă, creațiunea proprie a poporului românesc, eu, care nu votez de obicei în această Cameră, votez, înfrângând o prejudecată, de care nu-mi pasă, supt raport electoral, votez concordatul cu Roma. (Aplauze prelungite și îndelung repetate.)

creeze o fericită legătură intelectuală între cele două țări surori: România și Italia.

Pătrunși de sinceritatea și entuziasmul marelui nostru istoric, studenții italieni au invitat la Universitate la orele 5 p. m. pe toți studenții și colonia română din Roma și zici au pus bazele societății intelectuale: „AMICII ROMÂNIEI”, care va lucra de acum înainte pentru cunoașterea reciprocă a ambelor țări.

Ziua de zece Maiu — sărbătoarea sărbătorilor noastre naționale — a fost astfel un moment de plăcută înălțare sufletească atât pentru colonia din Roma cât și pentru amicii României de aici, mulțumită prezenței marelui nostru istoric, care a risipit aici multe legende supărătoare, a netezit multe asperități și a vărsat în sufletele tinere entuziasmul și priceperea lucrurilor viitoare, atât de necesare acestor două țări cu o origină comună.

Arhim. C. Pop-Șerboianu

Din neajunsurile ortodoxiei naționale.

Monopolul pe care ortodoxia noastră cearcă să-l pună, cu orice ocazie, pe sentimentul național, are — după cum se știe — marele inconvenient al ortodocșilor sârbi și ruteni, cari refuzând să accepte ideologia curentă a ortodoxismului național (în cazul nostru românesc), constituie o adevărată piatră de sminteală în ochii celorce văd roșu de câte ori se afirmă că poate fi cineva foarte bun Român și dacă nu este ortodox, și — mai ales —, că poate fi cineva, aici în țară la noi, cel mai înverșunat ortodox, fără a avea cât de puțin din sentimentele românești.

Dacă însă la noi este așa, Iugoslavii, bi-nișor mai balcanici, nu prea înțeleg să onoreze un asemenea punct de vedere în raporturile lor cu frații noștri de acolo, și le cer să renunțe în biserică la orice „veleități” românești accentuând cu putere, că ortodoxia este o religie națională și că prin urmare un ortodoxism românesc n'are în Iugoslavia nici un drept de existență. Înălăturând principiul reciprocității, ei pretind, ca Românii ortodocși dela ei (inclusiv cei din Banatul sârbesc) să fie supuși întru toate bisericii naționale sârbești pentru a se restabili astfel situația dinaintea anului 1864, când întreagă ortodoxia română din fosta Ungarie era în dependență de ierarhia sârbească. În scopul acesta, nu vreau să admită ca reședință a unui vicar român Vârșeșul, ci propun să-l ducă la Becicherecul mare, pentru a fi sub controlul imediat al episcopului sârbesc de acolo.

Iar dacă aceasta este situația Bănățenilor, a foștilor supuși austro-ungari, să nu-și închipuie nimeni că ortodoxia iugoslavă va permite vreodată ca Românii ortodocși din Timoc și cei din Macedonia să fie scoși de sub influența bisericii sârbești, atât de păgubitoare pentru naționalismul lor.

Tot mai mult se va învedera deci, că singura scăpare pentru acești Români o constituie trecerea lor în masă la biserica Romei, o problemă eminentamente națională, a cărei așinare nu poate să mai întârzie prea mult. Insași ortodoxia noastră română va trebui să o pună.

Dela Academia română. Dumineca trecută s'a ales la Academia română noul birou compus din următorii: d. Ion Bianu, președinte, dd. Octavian Goga, G. Balș și Vasilescu-Carpen, vicepreședinți, G. Țițeica, secretar general. Alegerea de președinte a dlui I. Bianu a fost socotită ca o preterare din partea dlui N. Iorga, care a declarat că nu va mai participa la lucrările Academiei.

— Din cele 21 premii, Academia n'a acordat anul acesta decât următoarele: 1. Premiul „D. Constantine” de 4000 Lei, dlui Al. O.

Teodoreanu, pentru „Hronicul măscăriciului Vălătuc”, singura lucrare literară premiată. 2. Premiul „Gh. Asachi” de 50,000 Lei s'a împărțit pe cum urmează: a. 30,000 Lei dlor C. Hamangiu, Rosetti, Bălănescu și Al. Băicoianu pentru Dreptul civil român în 3 volume; b. 12,000 Lei dlui V. Motogna pentru „Răsboaiele lui Radu-Șerban (1602—1611); c. 5000 dlui A. Chemale pentru „Promotorii societăților pe acțiuni” și d. 3000 Lei dlui G. Sofronie, pentru „Contribuții la cunoașterea societății Națiunilor”. 3. Premiul Dr. V. Babeș de 10,000 Lei s'a dat dlui Dr. A. Metzulescu pentru „Tratamentul scarlatinei”. 4. Premiul soc. Lignitul de 15,000 Lei s'a acordat dlui L. Blum pentru studii referitoare la lignit. 5. Premiul Adamachi de 5000 Lei s'a împărțit: a. 3000 Lei dlui Dr. V. Nițulescu pentru un studiu referitor la insecte și b. 2000 Lei dlui P. Sergescu pentru „Gândirea matematică”. 6. Premiul Neuschotz de 3500 Lei s'a acordat dlui Gh. Netta pentru „Incerări de navigație pe Olt”. 7. Premiul Bodescu de 2000 Lei s'a dat dlui C. Donciu pentru „Regimul precipitațiilor în Basarabia”.

— Dintre noii membri corespondenți mai însemnăm pe următorii: Profesorul Cartoian, București, prof. Căndea, Cernăuți, la secția istorică, apoi N. Iokl (albanolog), Viena, P. Stok (filolog romanist), Zagreb, E. Gamillscheg (filolog romanist), Berlin și St. Waldkiewicz (filolog romanist) Cracovia, toți la secția literară. Tot aici amintim, că d. M. Gaster a fost ales membru onorar.

Știri mărunte

Personale. P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit pe pâr. Mihail Hotea din Bârsana, și pe pâr. Ioanichiu Groze din Sebiș protopopi onorari, pe pâr. Iuliu Pop paroh la Maieru, pe Dionisiu Vicaș paroh la Bănișor, iar pe pâr. Vasile Rusu administrator local la Ilva mică.

Statula lui Bărnăuțiu la Blaj. Se știe, că din prilejul serbărilor unirii s'a inițiat și ridicarea unei statui alui Simion Bărnăuțiu la Iași. Ocupându-se de această inițiativă d. G. B. Duică arată — într'un număr recent al »Națiunii« din Cluj —, întemeiat pe bune argumente, că această statuie s'ar cuveni nu capitalei Moldovei, ci Blajului nostru, singurul loc cu adevărat istoric, legat de numele acestui protagonist al mișcărilor naționale din 1848. Din partea noastră salutăm cu bucurie această idee și nu credem că înfăptuirea ei s'ar lovi de prea mari greutăți.

Dela secțiile „Astrei” noastre culturale. Imediat după serbările jubilarie ale Unirii s'au întrunit, la Cluj, în adunare generală, secțiile științifice-literare ale »Astrei«. Adunarea, prezidată de d. V. Goldiș, a trecut în revistă activitatea din ultimul an de gestiune a tuturor secțiilor, constatând că ea a fost mulțumitoare. Mai intens s'a lucrat și de astădată la secția biopolitică și medicală, pentru scopurile căreia (construirea unei arene de sport) d. Dr. Iuliu Hațieganu a pus la dispoziția »Astrei« suma de un milion Lei. Secția literară a ales 2 membri activi noi în persoana dlui I. N. Soricu dela dela Sibiu și d. Al. Lupeanu dela Blaj, iar ca membri corespondenți au fost optați următorii: Lucian Blaga, Ștefan Bezdechi, Teodor Naum, Ovidiu Hulea, Teodor Mureșan, Alexandru Hoșoș și Ioan Breazu. Secția științelor naturale și-a ales un nou președinte, în persoana dlui Victor Stanciu, în locul dlui prof. Popescu-Voițești, demisionat.

Locale. Dumineca viitoare, a patra după Rusalii, va predica în catedrală pâr. Dr. Vasile Aftanșie, profesor la Academia de teologie.

— Odată cu celelalte școli, s' intrat în

sezonul examenelor și Academia noastră de teologie, ale cărei cursuri au fost încheiate încă Sâmbăta trecută, la 1 Iunie. Zilele de examene, cari sunt publice, sunt următoarele: 6 Iunie, Patologie și Tipic bisericesc; 13 Iunie, Drept bisericesc; 15 Iunie, Studiul biblic; 17 Iunie, Pedagogie și Cant bisericesc; 20 Iunie, Economie rurală; 21 Iunie, Medicină pastorală; 28 Iunie, Teologia dogmatică și Teologia morală. Tot pe acest timp sunt repartizate și examenele Cursului pregătitor de 3 ani. Incheierea solemnă a anului școlar se va face, după obicei, la 29 Iunie, serbătoarea sf. apostoli Petru și Pavel.

— Dumineca trecută s'a aranjat din partea ultimelor clase ale școlilor normale de învățători și învățătoare o *serată artistică*, cu puncte de declamări și o potrivită piesă teatrală, la care a participat aproape întreg Blajul.

Pentru Muzeul Unirii. Despărțământul »Astra« din Alba-Iulia roagă și pe această cale pe toți domni și instituțiile, cari au *fotografii în legătură cu serbările »Unirii« din 10—20 Mai 1929 din București și mai ales cu cele din Alba-Iulia*, să binevoiască a trimite câte un exemplar, de orice natură ar fi acele fotografii, pentru muzeul Unirii din Alba-Iulia. Intrucât ar trebui răscumpărate în bani unele fotografii, bucuros se aduc și mici sacrificii numai să se eternizeze aceste momente, cari nu-i voie să fie date uitării. Numele donatorului se va pune pe fotografie și inducând-o în registrul obiectelor de muzeu se va face în scris și recunoașterea primirii acestora.

In chestia examenului de bacalaureat ministerul aduce la cunoștința candidaților, că potrivit noii legi, *probele comune* vor fi: 1. Limba și literatura română; 2. Istoria Românilor și instrucția civică; 3. Geografia României și a țărilor vecine; 4. Limba și literatura franceză. *Probe de opțiune*: 1. Matematica, sau limba latină; 2. Științele naturale, sau fizico-chimice. — Examenul scris se dă numai la limba română și matematică sau limba latină, după alegerea făcută de candidat odată cu cererea de înscriere.

† **Păr. Ioan Botezanu**, paroh în Agârbiciu (arhidieceză), s'a stins la 3 Iunie c. în anul 62 al vieții și 34 al preoției sale cinstitute. — Odihnească în pace!

† **Păr. Demetriu Șuta**, preot în Poeni (arhidieceză), s'a stins la 29 Maiu în anul 27 al etății și abia 2 al preoției sale cinstitute. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii“

PENTRU RESTANȚIERI. Apropiindu-ne de sfârșitul întâiului semestru, rugăm cu insistență pe toți cari nu și-au plătit încă abonamentul pe anul în curs, să binevoiască a ni-l trimite cât mai curând pentru a putea face și noi față cheltuielilor ce avem cu tipărirea gazetei.

Dr. B. Cluj. Nu ne-am ocupat înadins mai pe larg de „aberațiile“ recente ale Sf. Sinod, fiindcă nu vrem să cădem în păcatul de a ne erija drept cenzori și în chestiuni, cari nu ne privesc mai deaproape. La dorința Dvoastră, vrednică desigur de toată atenția, de-a încresta măcar cu titlu de document anume aprecieri ale diui N. Iorga, reținem, iată, fără orice comentariu, următoarele părți mai însemnate din articolul său intitulat „Sf. Sinod provoacă“: „Sub influința unui ierarh, care de când a dobândit un Scaun, pe care-l îndreptăția mai mult aparenta sa blandetă decât merite speciale, Sf. Sinod a devenit un focar de patimi... Subt aceeași presiune a unei nepotolite ambiții, care e a mitropolitului ortodox al Ardealului, ei, episcopii, pornesc la luptă pe toate terenurile. Pe deoparte cer ca în parlament să se constituie... un nucleu clerical, iar pe de alta ne infierează pe noi, șefii de partide... și ne invită să ne astămpărăm. Declinăm invitarea făcută în termeni de căzarmă și la rândul nostru cerem Sfântului Sinod să revie la tradițiile bisericii românești, pe care cu o dăruenie, care nu a nici a religiei, nici a nației noastre, le-au călcat.“ (Neamul românesc“ dela 31 Iunie c.)

P. Târgu-Mureș. Cu toate declarațiile din parlament ale parlamentarilor maghiari și cu toate amenințările cuprinse în presa partidului lor, chestia nu este prea îngrijorătoare. Oficialitatea bisericii latine dela noi, inclusiv cea maghiară, stă anume pe punctul de vedere corect, că față de ceea ce lucrează Sf. Scaun pot

fi între catolici nedumeriri și chiar nemulțumiri, dar acestea nu pot forma nici odată un temei pentru amenințări, ori chiar lupte fățișe, contra autorității supreme a bisericii. În acest sens se pronunță — căutând chiar să potolească pe cei mai inverșunați — ambele ziare ale acestei biserici: „Katholikus Elet“, din Satu-mare și „Erdélyi Tudositó“ din Brașov. În acesta din urmă se găsesc chiar păreriile Monseniorului Floznik, secretarul Preasfințitului Mailáth.

M. Sibiu. Afișarea calității de unit a celui ce a ajuns acum în fruntea Academiei, făcută de oficiosul mitropoliei dela DVoastră pentru a recăștiga simpatia dlui N. Iorga — supărat pe Academie pentru alte motive —, este atât de puțin inteligentă, încât nu-i exclus să provoace la d. Iorga chiar efectul contrar. În orice caz, este însă simptomatic, că ortodoxia sibiiană stănd, se pare, încă tot sub blestemul „neodihniirii“, nu vede în nime altceva decât calitatea ce-i este trecută în estrasul de botez. Și, Doamne, cât de puțin lucru este acesta, în sine, chiar și pentru „impărăția... cerurilor“.

„Ordinea“. București. Nu știm încă, dacă cei 600 ortodocși dela Dej, trecuți avirmative la biserica noastră, s'au menținut, ori nu, pe poziția adoptată. Chiar să fie însă cazul, n'aveți nici un drept să atribuiți acest lucru unei „propagande criminale“, venite, chipurile, din partea bisericii noastre, când, în realitate, „dezertarea“ de care Vă plângeți este a se ascrie la motive cu totul de alta natură.

Ș. Giurtelecul Hododului. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent. Nr. cerut s'a trimis.

Oficiul parohial. Lunca. Am primit abonamentul pentru anul curent.

Dr. S. Aleșd. Chităm primirea sumei de Lei 200, abonament pe 1929.

C. Dumbrăvița. Am primit abonamentul pe 1929.

M. Clopodia. Am primit prețul inseratului.

Camera de Comerț și de Industrie din Alba-Iulia

Nr. 1636/1929.

Convocare

În conformitate cu dispozițiile art. 11 din legea pentru modificarea legii Camerelor de Comerț și de Industrie, publicată în Monitorul Oficial Nr. 37 din 1929 și conform decretului Regal Nr. 1438 publicată în Monitorul Oficial Nr. 102 din 1929, amânându-se **alegeres** fixată pe ziua de 26 Maiu 1929 a **Constitulei Camerei de Comerț și de Industrie din București**, prin aceasta membri cu drept de vot ai acestei Camere ce convoacă din nou **pentru ziua de 30 Iunie 1929**, pentru efectuarea alegerii.

Alegerea se face prescrutind pe listă, separat pentru fiecare categorie din secția comercială și din secția industrială.

În conformitate cu ord. Ministerului de Industrie și Comerț Nr. 51,711/1929 **se vor alege în Consiliul acestei Camere în total 24 membri și anume:**

- 6 (șase) membri în categoria I comerț.
- 7 (șapte) membri în categoria II comerț
- 5 (cinci) membri în categoria I industrie.
- 6 (șase) membri în categoria II industrie.

Alegerea pentru mandatele convenite unei categorii se va face exclusiv de comercianții sau industriașii alegători cari aparțin a e-

stei categorii. Nimeni nu poate fi ales decât în categoria de comerț sau industrie din care face parte.

Alegerile pentru toate categoriile se vor face în Alba-Iulia la sediul Camerei de Comerț și Industrie, votându-se la urne separat pentru fiecare categorie.

Votarea durează o singură zi, dela ora 9 dimineata și până la ora 18 seara.

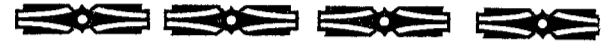
Fiecare membru alegător este obligat a prezenta Președintelui biroului cartea sa de alegător.

Președintele Comis. Int.,

CRÎȘAN

Secretar,

Anghel.

FLEGLER

Intreprindere de tapetărie și zugrăvire artistică

Cluj, str. I. Rațiu

Zugrav modern de odăi. Specialități de tapetărie, asortiment din cele mai bogate

Intreprinde renovări, în stil, de biserici și castele; vopsiri de edificii și mobile, precum și lustruiri de email.

Execută, pe răspundere, stărpiri de insecte.

Devize gratuite! — Comande din provincie se aranjează în condițiile cele mai favorabile

Batoze Typul cel mai nou

Tractoare

Instalațiuni de moară

S. A. Română pentru Comerț de Mașini Agricole

Cluj, Str. Reg. Ferdinand Nr. 63

Reprezentanța generală pentru România a fabricii

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

BUDAPESTA

(927) 8-7

Cereți pretutindeni:

„UNIREA“

Important!

Important!

Dacă doriți să cumpărați Autocamioane și Camionete Automobile de lux

deschise sau închise, culori diferite, precum și piese de schimb, cauciucuri, accesorii, etc. cu prețuri convenabile, condițiuni de plată foarte avantajoase, adresați-vă firmei:

PĂCURARIU & MOLDOVAN

Atelier mecanic și garage de automobile

(888) 1—?

Blaj str. Simion Bărnuțiu Nr. 104